

FORENINGER FOR ALLE?

En undersøgelse af foreningsdeltagelsen blandt børn og unge i udsatte boligområder i Aarhus

Udgiver: Det Boligsociale Fællessekretariat
Undersøglesperiode: december 2010 - januar 2011
Udgivelse: maj 2011

Denne folder er en **pixi-udgave** af en undersøgelse om foreningsdeltagelsen blandt børn og unge i udsatte boligområder i Aarhus. Folderen kan rekvireres ved henvendelse til

Det Boligsociale Fællessekretariat

Saralyst Allé 55

8270 Højbjerg

Telefon 8734 0002

fs@fs-bydele.dk

På www.bydele.dk ligger undersøgelsen i sin fulde længde.

Forsidefoto og foto på side 9: Helene Bagger

Det Boligsociale Fællessekretariat er et samarbejde mellem alle almene boligforeninger i Aarhus. Fællessekretariatet blev etableret i 2007 med det formål at koordinere og styrke den boligsociale indsats i de udsatte boligområder i Aarhus.

INDHOLD

Forord	5
En temperaturmåling i fire aarhusianske boligområder	6
Geografiske og kulturelle barrierer for foreningsdeltagelsen	7
Flere lokale tilbud og nye aktivitetsformer, tak!	9
Fremtidens foreninger: Satellitter og nye samarbejdsformer?	11
Indsatsområde 1 Flere lokale aktivitetstilbud	12
Indsatsområde 2 Fastholdelse af børnene og de unge i foreningerne Fokus på forældreinddragelse	18
Indsatsområde 3 Nye organiserings- og aktivitetsformer	22
10 anbefalinger	24
Anbefalinger til foreningerne	24
Anbefalinger til boligforeningerne	25
Anbefalinger til Aarhus Kommune	26

FORENINGER FOR ALLE?

En undersøgelse af foreningsdeltagelsen blandt børn og unge i udsatte boligområder i Aarhus

Forord

I foråret 2009 gennemførte Det Boligsociale Fællessekretariat en undersøgelse af børn og unges fritidsliv i udsatte boligområder. Undersøgelsen, der var baseret på interviews med blandt andet klubledere, FU-ledere og boligsociale medarbejdere, viste, at en del børn og unge i de udsatte boligområder har et begrænset fritidsliv. De eksisterende kommunale klubber og diverse frivillige foreninger opfanger kun i begrænset omfang børnene og de unge fra disse områder. På denne baggrund lagde undersøgelsen op til en række konkrete tiltag for at sikre et mere indholdsrigt fritidsliv for disse mange børn og unge. Efterfølgende har byrådet besluttet at nedsætte medlemskontingentet i de kommunale klubber betragteligt. Desværre har der ikke været lignende markante tiltag på foreningssiden. Foreningerne er vigtige, hvis Aarhus skal lykkes med at løse byens sociale - og integrationsmæssige - udfordringer.

Fællessekretariatet ønsker nu med en supplerende interviewundersøgelse blandt børnene og de unge at høre deres eget syn på sagen. For hvordan er det helt konkret, at de ser på foreningerne? Gør de brug af deres aktivitetstilbud, hvorfor, hvorfor ikke? Hvad mener børnene og de unge selv, der skal til, for at de vil deltage i foreningslivet, og hvad har de i øvrigt af ønsker til deres fritidsliv?

Med **Foreninger for alle?** ønsker Fællessekretariatet at bidrage til en fremadrettet diskussion af mulige tiltag på foreningsområdet i Århus.

Fritidslivet for børn og unge i de udsatte boligområder er et betydningsfuldt emne. Et organiseret fritidsliv med attraktive aktiviteter for de unge mindsker sandsynligheden for uro, ballade og hærværk. Og for de unge selv kan et aktivt fritidsliv fremme deres personlige og sociale kompetencer. Undersøgelser viser, at deltagelse i fritidsaktiviteter øger børn og unges trivsel og selvtillid, hvorved der skabes en positiv indflydelse på skolegangen - både i form af bedre præstationer og mindre frafald (Dahl, 2007: s. 48-60).

Set i det perspektiv har fritidslivet ikke bare betydning nu og her - det er også vigtigt for børnene og de unge på sigt.

En temperaturmåling i fire aarhusianske boligområder

Hvad

Undersøgelsen tager temperaturen på børn og unges foreningsdeltagelse i de fire udvalgte områder Rosenhøj, Herredsvang, Bispehaven og Gellerup/Toveshøj.

Hvorfor

Nålestiksundersøgelsen er gennemført for at skabe et afsæt for den centrale diskussion af, hvordan flere børn og unge fra de udsatte boligområder bliver aktive i foreningslivet. Undersøgelsens resultater suppleres med en diskussion af mulige løsningsmodeller. Disse er identificeret på baggrund af såvel børnenes og de unges egne udsagn som på forskning og litteratur om børn og unges integration i foreningslivet. Den samlede undersøgelse består dermed af en interviewundersøgelse kombineret med et desktop-studie af eksisterende erfaringer på området.

Hvem

I december 2010 og januar 2011 har Fællessekretariatet interviewet i alt 30 børn og unge med forskellig etnisk baggrund i alderen 11-18 år fra de fire boligområder.

I Rosenhøj, Bispehaven, Herredsvang og Gellerup/Toveshøj bor der 3.772 børn mellem 6-17 år. Det svarer til 24% af befolkningstallet i områderne. Til sammenligning er det tilsvarende tal i Aarhus Kommune som helhed 13% af befolkningstallet.

Geografiske og kulturelle barrierer for foreningsdeltagelsen

Af interviews med børnene og de unge fremgår det, at nogle af dem i dag går til sport i etablerede foreninger og er meget glade for det. Og endnu flere af dem har prøvet at gå til forskellige aktiviteter i diverse foreninger, men er stoppet. Det samlede billede er, at mange af dem har en begrænset eller ganske flygtig foreningstilknytning. De bruger i stedet fritiden på venner og lektier eller/og den lokale fritids- og ungdomsklub. Børnene og de unge shopper tilsyneladende meget rundt, når det kommer til foreningsaktiviteter, mens de synes at være mere stabile i deres klubdeltagelse - altså i de aktivitetstilbud, der ligger i umiddelbar nærhed af deres hjem.

Geografisk afstand en udfordring

De peger da også selv på, at den geografiske afstand til foreningerne udgør en klar udfordring. De mindre børn, der ikke selv kan tage bus, er afhængige af deres forældre og deres vilje til og mulighed for at transportere dem. Og det er ikke altid forældrene kan eller vil det. Hertil kommer det forhold, at mange af

de interviewede børn grundet Aarhus Kommunes integrationspolitik på skoleområdet går i skole langt væk fra deres bopæl. Det kan derfor være svært at nå til fritidsaktiviteter, når de kommer hjem, ligesom nogen oplever et begrænset overskud til igen at skulle på en bus for så at komme videre til fritidsaktiviteter væk fra bopælen. Og ifølge de unge selv sker det kun i begrænset omfang, at pendlerskolebørnene integreres i fritidslivet i det lokalområde, hvor de går i skole.

Svært at begå sig

Men begrænsningerne i foreningsdeltagelsen handler ikke kun om praktiske forhold som ge-

En pige har oplevet at blive udelukket fra kampe på sit håndboldhold, fordi hun bar tørklæde, hvilket træneren mente udgjorde en sikkerhedsrisiko. Konsekvensen blev, at pigen stoppede i foreningen.

ografi og kørselsmuligheder. Flere af de unge, særligt dem med anden etnisk baggrund end dansk, peger på, at det kan være svært at begå sig i de danske foreninger grundet forskellige kulturelle normer og adfærdsformer samt sproglige barrierer.

Herudover begrænses foreningsdeltagelsen i øvrigt af, at en del børn og unge - særligt drengene - tilsyneladende har det svært med forpligtende og skemalagte aktiviteter - som f.eks. fodboldtræning hver onsdag fra kl. 16-18. For pigerne er der nogle særlige udfordringer omkring forældrenes accept af deres deltagelse i foreningsaktiviteter uden for deres eget boligområde. En del forældre - særligt muslimske - pålægger deres døtre restriktioner omkring, hvor lang tid de må være ude om aftenen og er på vagt over for de sammenhænge, de indgår i. Hvis pigerne skal deltage i aktiviteter, er det derfor nødvendigt, at forældrene er trygge ved de rammer, de foregår

i. Det kan være svært at opbygge disse relationer og tillidsbånd til de større etablerede foreninger uden for boligområderne.

Blandt interviewpersonerne er der tre piger, der har oplevet at blive smidt ud af en fodboldklub, fordi træneren - til pigernes store overraskelse - mente de chikanerede ham.

Sidst men ikke mindst skal det påpeges, at børnene og de unge selv ikke ser kontingentbetaling som nogen nævneværdig barriere for foreningsdeltagelsen. Det skyldes til dels, at flere af børnene og de unge via **fritidspasordningen** får støtte til kontingentbetaling fra Aarhus Kommune. Set i dette lys er det uheldigt, at Aarhus Kommune ikke i tilstrækkelig grad har prioriteret den opsøgende fritidsvejledning til, at fritidspasordningen kan fortsætte med støtte fra Socialministeriet.

Flere lokale tilbud og nye aktivitetsformer, tak!

De typer af lokale aktiviteter, som børnene og de unge ønsker, er blandt andet rene pigeaktiviteter med kvindelige instruktører. Dette ses som vigtigt i forhold til at få pigerne gjort mere aktive i nogle aktiviteter, som deres forældre også er trygge ved, og som derfor er holdbare på sigt. Herudover efterlyses aktiviteter for mindre børn. Det ses som vigtigt at sætte ind over for de yngre børn, så deres interesse for et aktivt fritidsliv bliver vakt tidligt. Det er forudsætningen for, at de bliver aktive på sigt. Flere peger desuden på, at

det er vigtigt, at de lokale aktiviteter har en vis bredde - altså at der bliver tale om foreninger med en bred vifte af aktivitetstilbud for alle aldersgrupper og køn. Herudover efterlyser flere, at man eksperimenterer med aktivitetsformerne, så der ikke kun er tale om forpligtende og skemalagte aktiviteter, men også mere event-prægede aktiviteter i form af turneringer og aktivitetsdage. Tanken er, at man på den måde kan lokke flere børn og unge til, som ikke er aktive i dag. Og gennem levende aktiviteter gøre dem interesseret i

noget mere fast og permanent. Af helt konkrete aktiviteter nævnes traditionelle sportsaktiviteter som fodbold, håndbold og basket, men aktiviteter som parkour, capoiratræning, bmx og skateboarding efterlyses også. I forbindelse med eksempelvis fodbold nævner flere på tværs af områderne, at der er brug for **bedre indendørsfaciliteter**. Om sommeren kan man spille på multibanerne, men om vinteren er der ikke de store muligheder i boligområderne.

Centrale mødesteder

Derudover peger flere på, at fritidsliv ikke kun skal handle om sport. Rigtig mange efterlyser væresteder for børn og unge. Lejlighederne er ofte for små til, at man kan være hjemme hos hinanden. Derfor ønsker særligt de ældre unge centrale mødesteder i boligområderne - gerne med en vis grad af selvorganisering fra de unge selv. Og også gerne organiseret som små aktivitetsforeninger, der kan tilbyde de unge forskellige aktiviteter.

Tre indsatsområder

Undersøgelsen peger på en række udfordringer omkring børn og unges foreningsdeltagelse. Tre problemstillinger træder frem som særligt centrale:

- **For det første** peger undersøgelsen på et klart behov for flere lokale aktivitetstilbud i de udsatte boligområder - ikke mindst i forhold til de mindre børn og pigerne, men også af hensyn til de mange pendlerbørn.
- **For det andet** peger undersøgelsen på et behov for indsatser, der kan fremme rekrutteringen og fastholdelsen af børn og unge fra de udsatte boligområder i foreningslivet.
- **For det tredje** peger undersøgelsen på et behov for alternative organiserings- og aktivitetsformer i foreningerne.

Spørgsmålet er nu, hvad der konkret kan gøres ved disse udfordringer. Hvad siger forskningen og erfaringer på området?

Indsatsområde 1

Flere lokale aktivitetstilbud

I henhold til undersøgelsens fokusområde ser det følgende alene på udviklingen af flere foreningsaktiviteter. Det anerkendes dog, at foreningsbaserede aktiviteter ikke er den eneste vej frem. Der kunne sagtens tænkes i andre indsatser - både af professionel karakter i eksempelvis boligsocialt regi og frivillige indsatser, der ikke nødvendigvis er foreningsbaseret.

bedre betingelser for at opbygge tillidsrelationer - ikke alene til børnene og de unge, men også til forældrene. Herudover er de med til at fremme det frivillige foreningsarbejde i boligområderne, hvilket kan være en gevinst for det sociale liv på sigt. Men når det er sagt, må det også erkendes, at opbygningen af lokale foreninger i udsatte boligområder er behæftet med mange udfordringer. De kon-

råder har en naturlig indgang til. Herudover er der en række strukturelle udfordringer ved opstart af nye foreninger, blandt andet i relation til at opnå lokaler og lokaletilskud i Aarhus Kommune. Det er nemlig sådan, at

de etablerede foreninger har fortrinsret til de faciliteter, de tidligere har reserveret. Hertil kommer det forhold, at den kommunale lokaletilskudskonto i vid udstrækning tømmes af de etablerede foreninger ved den årlige an-

Hvis der skal skabes flere lokale foreningstilbud kan det helt overordnet gøres på to forskellige måder:

- En satsning på **lokale** foreninger med base **i boligområderne**
- En satsning på de **større etablerede** foreninger med base **uden for boligområderne**

Satsningen på **lokale foreninger i boligområderne** rummer en række fordele. Først og fremmest har foreningerne med deres lokale forankring særlige muligheder for at tiltrække og fastholde medlemmer. Som en af interviewpersonerne påpeger, har de lokale foreninger ofte

krete tilfælde, som Fællessekretariatet har kendskab til, blandt andet i Viby Syd, vidner om, at det kan være meget svært at få mobiliseret de nødvendige frivillige kræfter. Det frivillige foreningsarbejde er et meget dansk fænomen, som ikke alle beboere i disse om-

søgningsrunde. I hvert tilfælde kan man som nystartet forening - trods mulighederne for løbende ansøgning - ikke være sikker på, at der er tilstrækkeligt med midler til, at ansøgningen kan imødekommes.

Der synes altså at være god grund til at overveje mulighederne for at gøre de **etablerede 'eksterne' foreninger** uden for boligområderne til aktive medspillere i fritidslivet. Fordelen ved denne model er, at fritidslivet i boligområderne udbygges gennem de etablerede strukturer og ikke beror på opbygning af nye og måske mere skrøbelige strukturer. Man

vil kunne bruge de etablerede foreningers trænerstab, deres bestyrelser og deres administrative strukturer. Styrken er desuden, at man med satsningen på de veletablerede foreninger som nye aktivitetsudbydere skaber gode vilkår for brobygning mellem boligområderne og resten af byen.

Ved at være tilstede i boligområderne får foreningerne en effektiv rekrutteringskanal og samarbejdsflade i forhold til en målgruppe, som de i vid udstrækning har svært ved at få fat på og fastholde. Så for foreningerne er der også gevinster at hente.

For de veletablerede foreninger kan der være en række gevinster ved at være til stede i boligområderne.

Hvordan er det så, de etablerede foreninger kan øge deres tilstedeværelse i de udsatte boligområder?

I København har man gode erfaringer med, at de etablerede foreninger opretter satellitforeninger eller satellithold. Projektrådgivningen i Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune, der har været involveret i indsatserne, fremhæver, at satellit-tiltaget netop imødekommer den afstandsproblematik, der er omkring børnenes foreningsdeltagelse. Og for foreningerne giver det et bredere rekrutteringsgrundlag og en nemmere adgang til forældrene. I København har man med etableringen af satellitterne haft et klart fokus på at bygge bro til hovedforeningerne og det øvrige omkringliggende samfund. Derfor foreslås det også i erfaringsopsamlingen på projektet, at man i etableringen af satellitter eventuelt kan overveje kun at have et begrænset aktivitetsudbud, så incitamentet til at deltage i hovedforeningen bevares (Projektrådgivningen, 2006).

En anden model til involvering af de etablerede foreninger kunne være **hyttefæde** eller **sluseprojekter**. De minder om satellitterne, men aktiviteten iværksættes for en afgrænset periode og fortsætter herefter i foreningen på de etablerede hold. Konkret kan der være tale om sommerferieaktiviteter, fodboldsko-

ler eller lignende. Projekter af denne karakter kan nok have værdi i et boligområde, men satellitterne rummer med deres vedvarende tilstedeværelse i boligområderne helt andre muligheder for opbygning af lokalt samarbejde, tryghed og tillidsrelationer.

Hvis anstrengelserne skal bære frugt

Det må erkendes, at uanset hvilken indsats man vælger, så er der en række udfordringer, der skal tages stilling til og handles på, hvis anstrengelserne skal bære frugt:

- **For det første** er der spørgsmålet om faciliteter. I mange boligområder er det begrænset, hvad der er af boldbaner m.v.. Og særligt når det kommer til indendørs

baner og lokaler kniber det ofte. I nogle boligområder er man så heldig at have en skole i umiddelbar tilknytning til området. Men det kan som tidligere nævnt være rigtig svært at få foden indenfor. Denne problematik kan også gøre sig gældende for de veletablerede foreninger, der rykker ud i områderne for så vidt, at de ikke tidligere har benyttet sig af faciliteterne.

- **For det andet** er der spørgsmålet om rekruttering af frivillige kræfter til at drive aktiviteterne. Som det fremgår af den nyligt gennemførte evaluering af *projekt Sporttrack* er det en udfordring for foreningerne at tiltrække og fastholde frivillige trænere, ikke mindst trænere med etnisk minoritetsbaggrund, som er vigtige i relation til målgruppen i de udsatte boligområder. På den baggrund anbefaler Sporttrack-evalueringen, at man afsøger mulighederne for at lønne instruktører, der arbejder i udsatte boligområder.
- **For det tredje** er der spørgsmålet om rekruttering af børn og unge til foreningsaktiviteterne. Det er afgørende, at børnene har økonomisk mulighed for at deltage i aktiviteterne. Hidtil har de med et fritidspas i hånden fået betalt op til 1.000 kr. i kontingent i en børne-, ungdoms- el-

ler idrætsforening efter eget ønske. Ordningen ophører imidlertid pr. 31.12.2011. Der er grund til at overveje de eventuelle udfordringer, der ligger i, at alle børn efter årsskiftet må stå for egen kontingentbetaling. Og ikke mindst overveje alternative indsatser, så de svageste børn og unge ikke, i endnu højere grad end tilfældet er i dag, isoleres fra foreningsaktiviteterne.

Nogle boligområder er så heldige at have en skole i umiddelbar tilknytning, men det kan være svært at få foden indenfor og få haltider.

Indsatsområde 2

Fastholdelse af børnene og de unge i foreningerne

Forskning på foreningsområdet peger på, at forældreinddragelse har helt afgørende betydning for fastholdelse af børn og unge i foreningslivet (Rasmussen, 2008; Boeskov og Ilkjær, 2005). Hvis børnene og de unge skal fastholdes i foreningerne, er det af afgørende betydning, at forældrene har kendskab til foreningslivet og er trygge ved den konkrete forening. Herudover har forældrenes engagement og deltagelse i foreningen betydning. (Boeskov og Ilkjær, 2005: s. 33-36).

Forældreinddragelse

Den personlige kontakt til forældrene er afgørende, hvis de skal spille en positiv rolle i relation til børnenes foreningsdeltagelse. Den personlige kontakt er dog en ressourcekrævende opgave for foreningerne med deres frivillighedsbaserede foreningsrammer. Med grænserne for den frivillige indsats er der flere, der fremhæver potentialet i:

- at samarbejde med andre frivillige kræfter fra sociale organisationer

- at inddrage lønnet professionelt personale i foreningerne.

Samarbejde med sociale organisationer

I København har man med etableringen af *Projekt Idrætsguiderne* gode erfaringer med, at idrætsforeninger samarbejder med andre frivillige foreninger. Her bidrager Dansk Flygtningehjælp med frivillige idrætsguider, der opsøger børn og forældre og introducere

rer dem til konkrete foreningsaktiviteter. Ved at bygge bro mellem idrætsforeningerne og de sociale organisationer skabes der bedre betingelser for børn og unges foreningsdeltagelse samtidig med, at idrætsforeningerne bliver aflastet på en måde, der øger sandsynligheden for deres fortsatte tilstedeværelse i boligområderne.

Lønnet personale

Hvad angår inddragelsen af lønnet personale i foreningerne, er dette et principielt spørgsmål, der for nogle foreningsfolk er ømtåleligt. I den danske foreningstradition står det **frivillige arbejde** helt centralt. Med inddragelse af lønnet personale frygtes det, at det frivillige engagement undermineres på sigt, og at professionaliseringen af foreningerne dermed bidrager til en svækkelse af foreningerne.

Noget tyder dog på, at man ikke behøver være så tilbageholdende med inddragelse af lønnet personale i foreningerne. Men erfaringer peger også på, at det bestemt ikke er ligegyldigt, hvordan inddragelsen af det lønnede personale foregår. De bedste erfaringer er hø-

stet der, hvor foreningerne har samarbejdet med **centrale aktører i lokalområdet** som skoler, SFO'er og klubber. Disse aktører kan med de-

En norsk undersøgelse viser, at der aktuelt i Skandinavien er en stigende tendens til professionalisering af foreningerne uden det imidlertid har medført færre frivillige kræfter i foreningslivet. Der er ikke belæg for at hævde, at inddragelse af professionelle skaber færre frivillige (Seippel, 2010).

res kontaktflade i områderne netop fungerer som effektive brobyggere til børn og forældre. Denne konstruktion har den klare fordel, at der er tale om en permanent og lokalt forankret indsats, ligesom der for foreningerne ikke vil være tale om direkte ansættelse af personale. Grundlaget er i stedet en kommunal prioritering og finansiering af indsatsområdet.

To konkrete eksempler på tværgående samarbejde

FODBOLDKLUB I GELLERUP

I Gellerupparken har fodboldklubben ACFC og den kommunale fritids- og ungdomsklub gennem flere år haft et meget tæt samarbejde til gavn for både forening og klub. Det pædagogiske klubpersonale understøtter foreningens frivillige trænere med pædagogisk rådgivning i relation til arbejdet med børn og unge. I forlængelse heraf går klubpædagogerne også ind og bistår børn og unge, der har behov for individuel støtte til deres deltagelse i foreningen. Herudover hjælper klubben med at udbrede kendskabet til foreningen - samt afdække behovet for eventuelle nye aktiviteter i foreningsregi. Klubben stiller også sine lokaler til rådighed for foreningen, så de sportslige aktiviteter kan suppleres med sociale arrangementer - også for foreningsmedlemmernes forældre. Til gengæld yder foreningen også klubben støtte på forskellig vis. Foreningen bidrager blandt andet med frivillige kræfter til større klubarrangementer, som herved kan gennemføres i et omfang, der rækker ud over de personalemæssige rammer i klubben. Med samarbejdet mellem klubberne i Gellerup og ACFC er der skabt et solidt fundament for udvikling af gode fritidsaktiviteter for områdets mange børn og unge.

BOKSEKLUB I HERREDSVANG

I boligområdet Herredsvang i Aarhus Vest samarbejder den lokale fritids- og ungdomsklub, ungdomsskolen, den boligsociale indsats og Aarhus Amatørbokseklub om at skabe bokseaktiviteter til børn og unge i området. Aarhus Amatørbokseklub har fast base på havnen i Aarhus, men har valgt at oprette et boksehold i Herredsvang. Bokseholdet er etableret som et tilbud under ungdomsskolen og er dermed gratis for deltagere i alderen 14-17 år. Foreningen modtager altså ikke kontingentbetaling for ungdomsskoleeleverne, men et beløb fra ungdomsskolen for at udbyde aktiviteten. Foreningen bidrager med trænere, der understøttes af en boligsocial medarbejder med base i området. Den boligsociale medarbejder hjælper i problemsituationer med børnene og de unge og bidrager desuden til forældresamarbejdet. Dette arbejde bakkes yderligere op af den kommunale fritids- og ungdomsklub, der også sørger for bustransport til børnene og de unge en gang om ugen, hvor de kommer ned i bokseklubbens foreningslokaler på havnen i Aarhus. Samarbejdet mellem klubber, ungdomsskole, boligsocial indsats og forening har dermed ikke alene skabt åbne fritidsaktiviteter i Herredsvang, men bidrager også positivt til brobygning mellem boligområdet og det omkringliggende samfund.

Indsatsområde 3

Nye organiserings- og aktivitetsformer

Interviewene med de unge viser et behov for, at foreningerne løser lidt op for deres måde at køre aktiviteter på - ikke mindst hvis de skal have fat i de unge mænd med anden etnisk baggrund end dansk.

Konkret kunne foreningerne eksperimentere med **mere åbne og fleksible træningstilbud**. I boldklubben Fremad Valby har man eksempelvis med god erfaring eksperimenteret med uorganiseret fodbold og åben træning. Med det uforpligtende tilbud er der mulighed for at deltage på ad hoc basis og mindre forpligtende. Lignende tiltag er lavet i foreningen ATK i Københavns Nordvestkvarter. Her tilbydes træning på *bestemte* tidspunkter, men der er åbent for, at medlemmerne kommer på *forskellige* tidspunkter.

En anden mulighed er idrætscontainere, der er skibscontainere fyldt med lege- og idrætsudstyr, som stilles til rådighed for boligområdernes børn og unge efter skoletid. Her kan

de dyrke forskellige former for idræt, konkurrencer og turneringer. Containerprojekter kan eventuelt laves som en del af et foreningstilbud.

Der er også basis for, at foreningerne eksperimenterer med **anderledes betalingsformer**. Som det fremgik af interviewundersøgelsen har flere af børnene og de unge et ønske om et klippekortsystem.

Skal børnene og de unge tiltrækkes og fastholdes, er det dog ikke nok, at tilbuddene er organiseret på en attraktiv måde. Indholdet - altså selve aktiviteten - skal også tale til de unge.

Det er for de etniske minoriteter i særlig grad vigtigt, at foreningen også rummer gode muligheder for at pleje de sociale relationer medlemmerne imellem. Altså at foreningen også tilbyder **ikke-idrætslige aktiviteter**. Konkret kunne foreningerne i det omfang faciliteterne er til det, eksperimentere med også at tilby-

I Frydenlund er der i foråret 2011 igangsat et interessant samarbejdsprojekt mellem Fuglebakken KFUM Aarhus, FOF Aarhus, Center 10 Aarhus High School og Frydenlund Beboerhus. Projektet er vinder af Aarhus Kommunes konkurrence om familieaktiviteter 'Tag af sted sammen 2011'. Formålet med projektet er med udgangspunkt i de 250 børn, der allerede går til fodbold i Fuglebakken KFUM at skabe gratis aktiviteter for hele familien som eksempelvis foredrag, kreative værksteder for de voksne, lektiehjælp for børnene og fællesspisning for hele familien. Projektet er et interessant bud på såvel nye aktivitetsformer som nye samarbejdsformer mellem aktørerne i lokalområdet.

de forskellige former for værestedsaktiviteter. Med udgangspunkt i vores interviewundersøgelse, hvor de unge fremhæver ønsket om væresteder og sociale samlingssteder, synes der at være god idé i denne bredere ak-

tivitetssatsning fra foreningernes side. I den forbindelse kunne man også forestille sig, at foreningerne fokuserede bredere ved at **inddrage hele familien** og ikke kun egne børn og unge-medlemmer.

10 ANBEFALINGER

Anbefalinger til foreningerne

1. Til de etablerede eksterne foreninger: Tænk de børnerige udsatte boligområder ind som arenaer for udfoldelse af jeres tilbud - og vær med til at tage et socialt ansvar i jeres by.

2. Vær åben over for muligheden for professionalisering af foreningen - både i form af lønnede instruktører og inddragelse af pædagogisk personale til at varetage blandt andet forældresamarbejdet. At skabe foreningsaktiviteter i udsatte boligområder er en særlig udfordring, der kræver ekstraordinære løsninger. Løsninger der ikke nødvendigvis kan

forventes varetaget inden for den almindelige frivillige indsats.

3. Tænk om nødvendigt, og så vidt det er muligt, i alternative organiseringsformer. Der kan være brug for mere fleksible strukturer børnegruppens karakteristika taget i betragtning.

4. Alternative aktivitetsformer, herunder også en satsning på ikke-idrætslige aktiviteter - evt. for hele familien - kan være en vigtig fastholdelsesstrategi.

Anbefalinger til boligforeningerne

5. I forbindelse med fysiske renoveringer af boligområderne er det afgørende, at rum og faciliteter til børn og unge bliver prioriteret. Hvis foreninger skal etablere sig i områderne er det afgørende, at der eksempelvis er fodboldbaner til rådighed, ligesom klublokaler og lokaler til mindre aktiviteter, herunder også ikke-idrætslige aktiviteter er en fordel.

6. Det anbefales, at der i de boligsociale indsatser arbejdes målrettet med inddragelse af såvel lokale foreninger i boligområdet som omkringliggende foreninger. Denne strategi kan sikre mere bæredygtige indsatser for

børnene og de unge frem for midlertidige fritidsprojekter med en tidsbegrænset finansiering. Ved inddragelse af de omkringliggende foreninger er der i det omfang, man indretter satellitaktiviteterne med en forbindelse til hovedforeningen desuden gode muligheder for brobygning mellem boligområdet og det omkringliggende samfund.

Anbefalinger til Aarhus Kommune

7. I Aarhus Kommunes Sports- og Fritidspolitik er det et erklæret mål at bidrage til en styrkelse af foreningslivet og foreningsdeltagelsen i de udsatte boligområder. Satsningen i denne forbindelse er to forenings- og integrationskonsulenter med base i Globus1 i Gellerupparken. Det ville være ønskeligt med en udvidelse af frontpersonalet fra Sport og Fritids side. Med flere folk i marken vil indsatsen kunne udvides både geografisk og indholdsmæssigt. Indholdsmæssigt synes der at være en tendens til, at man fokuserer meget på udbudssiden - udvikling af foreningerne - mens efterspørgselssiden - vejledning og rådgivning til foreningsløse børn og forældre - i mindre grad prioriteres.

8. Det anbefales, at Aarhus Kommune støtter op om nye samarbejdsformer på fritidsområdet mellem kommune, foreninger og boligforeninger. Konkret kan det dreje sig om bevillinger til, at pædagogisk personale fra klubber og skoler kan understøtte foreninger-

ne i udsatte boligområder.

9. Adgang til faciliteter. I relation til såvel opbygningen af nye lokale foreninger som oprettelse af satellitaktiviteter i boligområderne vil det være gavnligt med en mere proaktiv og målrettet prioritering fra kommunens side af blandt andet lokale og økonomi til de foreninger, der bidrager til et aktivt fritidsliv i de udsatte boligområder. Konkret foreslås det, at lokaletilskudsmidlerne i højere grad end tilfældet er i dag fordeles efter kriterier, hvor blandt andet hensynet til de fritidsmæssige problemstillinger i de udsatte boligområder prioriteres. Med hensyn til lokalefordelingen foreslås det, at Sport og Fritid bevæger sig ud over stikprøvekontrollerne og i stedet gennemfører mere målrettede og ekstraordinære kontroller af udnyttelsesgraden af faciliteterne i tilknytning til de udsatte boligområder med henblik på at give plads til foreningsaktiviteter for områdernes børn og unge.

10. Sidst men ikke mindst anbefales det, at kommunen overvejer alternative muligheder for økonomisk støtte, når fritidspasordningen ophører den 31.12.2011. Der er behov for et

skarpt fokus på, at økonomiske begrænsninger ikke forhindrer udsatte børn og unge i at deltage i foreningslivet.

Med disse ti anbefalinger er det Fællessekretariatets håb, at såvel foreninger som Aarhus Kommune vil indgå i en konstruktiv dialog med boligforeningerne og de boligsociale indsatser om udvikling af foreningsområdet i de udsatte boligområder i Aarhus. Byens mest børnerige områder har brug for det!

Jeg ER OGSÅ
ÅRHUSIANER
www.bydele.dk

www.bydele.dk